

Innst. S. nr. 265

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget frå finanskomiteen

Dokument nr. 8:92 (2002-2003)

Innstilling frå finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Siv Jensen og Per Sandberg om tiltak for å bedre økonomiens virkemåte, øke den økonomiske veksten og redusere arbeidsledigheten

Til Stortinget

SAMANDRAG

Forslagsstillerne er sterkt bekymret for den voksende ledigheten. Ved utgangen av oktober 2002 var det registrert 76 800 helt ledige, mens det ved utgangen av februar 2003 var 92 500 helt arbeidsledige, ifølge Aetat. Dette tilsvarer 3,9 pst. av arbeidsstyrken. Sammenlignet med februar 2002 har den registrerte ledigheten økt med 20 600 personer eller 29 pst. Arbeidsledigheten i industrien øker, og Aetat anslår at ledigheten i industrien vil fortsette å stige de neste månedene. I følge Aetat har nedgangen i stillingstilgangen vært størst innen bygg og anlegg, merkantile yrker og industriarbeid. Aetats statistikk viser også at ledighetsveksten har vært tiltakende innen byggearbeid de siste månedene, særlig blant tømrere og snekkere og ufaglært arbeidskraft. Aetat forventer relativt lav aktivitet i byggesektoren de nærmeste månedene, og at ledigheten i denne sektoren dermed vil fortsette å øke.

I den muntlige spørretimen i Stortinget 16. oktober 2002 sa finansminister Per-Kristian Foss følgende:

"Regjeringen er selvfølgelig bekymret for enhver tendens til økning i arbeidsledigheten. Men det er grunn til å ikke overdrive de prognoser som legges frem. Vi venter en viss økning i ledigheten i 2003, og prognosene tilsier en nedgang igjen i 2004 og 2005. Så det er ikke et varig høyere nivå av vesentlig art som prognosene tilsier. Alle tiltak som ligger i budsjettet, er rettet inn mot nettopp å bekjempe ledigheten."

I Nasjonalbudsjettet for 2003 anslo Regjeringen ledigheten i 2003 til om lag 100 000 personer. Alt tyder nå på at dette er alt for optimistisk.

Norsk økonomi er inne i en dyster utvikling. Veksten i bruttonasjonalproduktet (BNP) er svært lav, og lavere enn lagt til grunn i både langtidsprogrammet og budsjettet for 2003. Arbeidsledigheten stiger sterkt, bl.a. på grunn av en rask og uheldig nedbygging og utflagging av norske industriarbeidsplasser. Lønnsomheten i næringslivet svikter og statens skatteinntekter svikter.

Situasjonen roper på alt annet enn et strammere budsjett. Signaler fra finansministeren, senest i Aftenposten 7. mars 2003, om at det ikke vil "være rom" for de skattelettelse Regjeringen selv har nedfelt løfter om i Sem-erklæringen, er i denne sammenheng ganske uforståelige. Det er nettopp i en situasjon med lav vekst, ledig kapasitet som bl.a. illustreres av den økende ledigheten, at skatte- og avgiftslettelse vil være et effektivt og nødvendig bidrag til å gi de nødvendige tilbudsdestimulanser som kan gi ny vekst i BNP og dermed redusert ledighet, økt lønnsomhet og dermed også økte skatteinntekter på sikt.

Hovedfokus i den økonomiske politikken bør være økt vekst i BNP, som betyr økt vekst i innenlandsk produksjon og inntekt på kort og lang sikt. Økt vekst i nasjonens inntekt er viktig for å opprettholde veksten i privat inntekt. Det er også viktig for å kunne opprettholde veksten i det offentlige tjenestetilbudet.

Forslagsstillerne mener det er galt å påstå at en såkalt stram finanspolitikk er nødvendig for å få lavere renter og kronekurs.

Den såkalte handlingsregelen er også svært skadelig for norsk økonomi, både på kort og lang sikt. Den medfører en overfokusering på statsbudsjettets løpende overskudd og bidrar til å opprettholde et altfor høyt skatte- og avgiftstrykk, som legger en kraftig demper på den økonomiske veksten.

Den statlige sparingen i Statens petroleumsfond er enorm. Forslagsstillerne vil redusere sparingen i Petro-

leumsfondet for å kunne senke skatte- og avgiftsnivået. Dette vil ikke redusere statens muligheter til å finansiere fremtidige pensjoner, da statens inntekter på sikt i mye større grad avhenger av veksten i innenlandsk produksjon og inntekt enn nivået på statlig sparing i Petroleumsfondet. En reduksjon i skatter og avgifter vil føre til økt vekst i produksjon og inntekt, og dermed utvide skatte- og avgiftsgrunnet.

Regjeringen tar ikke inn over seg at norsk økonomi vokser svært lite, og at vekstutsiktene i et lengre perspektiv også er lave. Etter forslagsstillernes mening er det nødvendig med større ambisjoner om vekst i BNP, og dette fordrer en økonomisk politikk som på kort og mellomlang sikt mobiliserer ressurser og øker effektiviteten, og som på lang sikt har ambisjoner om at Norge skal være ledende i produktivitetsutviklingen internasjonalt.

Det er nå viktig å unngå at en midlertidig resesjon avløses av en langvarig stagnasjon. En langvarig stagnasjon kan i denne forbindelse defineres som en periode med en BNP-vekst under 1,5 pst.

Generelle og vedvarende lettelse i beskatningen av arbeidsinntekter er helt nødvendige for å få til betydelige tilbudsideeffekter i norsk økonomi. Det vil gjøre det mer lønnsomt å arbeide og vil også medføre mer moderate lønnsoppgjør, sysselsettingen vil øke og produksjonen vil øke. Samtidig vil privat sparing øke, og det vil bli lettere for næringslivet å få tilgang på ulike former for privat kapital.

Forslagene som fremlegges er tiltak som supplerer de nødvendige skatte- og avgiftslettelser som må komme fra Regjeringens side, minst i den takt og det omfang som er varslet i Sem-erklæringen. Forslagene er til dels kortsiktige virkemidler og til dels langsiktige virkemidler. Forslagene er i det alt vesentlige samfunnsøkonomisk lønnsomme og politisk nødvendige også uavhengig av konjunktursituasjonen.

Forslagene gjelder følgende områder:

- Bedre kapitaltilgangen til risikoprojekter samt stimulere til fornuftig strukturutvikling og utvikling av kapitalmiljøer
- Byggenæringen
- Skolesektoren
- Samferdselssektoren
- Styrke den internasjonale satsingen av Norge som turistland
- Økt satsing på forskning og utvikling
- Styrke den internasjonale eksportinnsatsen
- Innføre en ordning med statlige utviklingskontrakter
- Aetat
- Asylpolitikken
- Heve pleiefaktoren i sykehjemmene, øke bemanningen og sørge for at omsorgsarbeidere får anledning til å arbeide i hele eller tilnærmet hele stillinger der dette er mulig
- Forsvaret
- Matvarehjelp til U-land
- Bedre rammevilkårene for norske bedrifter - tilpasse miljøkravene

- Økt oljevernberedskap
- La distriktene leve - ta hele landet i bruk
- Breddbandsfond for kommunene
- SkatteFUNN
- Grensehandelsavgifter
- Inntektspolitisk samarbeid
- Justissektoren

Politiet har også et stort behov for "sivilt ansatte" i merkantile stillinger. Her finnes det allerede mange godt utdannede personer som i dag er arbeidsledige. Dette betyr at man ikke trenger omskolering før man kan utnytte deres kompetanse og arbeidskraft. Flere sivile stillinger i politiet vil samtidig bidra til å realisere politireformenes mål om mer politi i gatene, da de som er utdannet som politi, blir frigjort fra merkantile og administrative kontoroppgaver.

Det er også store muligheter til å utnytte ledig kapasitet ved å utvide og sette fart i ordningen med å la private vekterfirmaer stå for fangetransport. Man vil også med dette tiltaket kunne få umiddelbare positive effekter ved at man får frigjort utdannede politiresurser og fengselsbetjenter. Dette vil også kreve ekstra ressurser.

Forslagsstillerne viser til at petroleumsindustrien og kraftbransjen nå trenger myndighetsstimulert positiv motivasjon i form av fremtidsrettede stabile rammebetingelser, og viser til følgende forslag som ligger til behandling i Stortinget:

Bruk av gass i Norge:

"Stortinget ber Regjeringen gjøre utbygging av hovedrørledninger for gass til et myndighetsansvar, og gjennom et statlig selskap foreta vurderinger, utredninger og finansiering av bygging av slik infrastruktur for gass."

"Stortinget ber Regjeringen snarlig fremme en sak for Stortinget med følgende:

1. Tiltak som sikrer at bygging av gasskraftverk for gitte konsesjoner iverksettes.
2. Legge forholdene til rette for å gi konsesjoner for bygging av gasskraftverk på andre steder i Norge.
3. Sikre at alle eksisterende konsesjoner og nye søknader om bygging av gasskraftverk ikke pålegges særnorske krav om CO₂-avgift eller kostnader for bygging av CO₂-håndteringsanlegg før slike krav også stilles i Europa for øvrig."

Vannkraft:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge en sak for Stortinget med følgende målsettinger:

1. Sikre teknologinøytrale støtteordninger for økt kraftproduksjon, for eksempel gjennom skatteincentiver.
2. Betydelig forenkle konsesjonsreglene for bygging av små-, mini- og mikrokraftverk.
3. Sikre at gjennomgangen av Samlet Plan reduserer konsesjonsbehandlingstiden betraktelig for store

og små utbygginger, og at man vurderer tidligere avslåtte utbyggingssaker på nytt."

Myndighetsansvar i kraftsektoren:

"Stortinget ber Regjeringen:

1. Ta initiativ til at energimyndighetene i de nordiske landene i fellesskap samarbeider om tiltak for å sikre den nordiske kraftbalansen og sikre at det frie kraftmarkedet fungerer bedre.
2. Sikre at Statnett som systemansvarlig nettselskap har virkemidler som gjør dem i stand til å sikre kraftforsyningen i spesielt kritiske perioder.
3. Gjøre nødvendige tiltak for å sikre Statnett mulighet til bygging av bedre kraftutvekslingsmekanismer mot utlandet."

Petroleumsbeskatning:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en proposisjon om petroleumsbeskatningen så raskt som mulig etter at konklusjonene fra Kon-Kraft er kjent."

HFK-avgiften:

"Stortinget ber Regjeringen om å:

1. Gjennomgå erfaringen med dagens ordning med HFK/PFK-avgifter og fremme sak for Stortinget om nødvendige endringer for å sikre de etablerte innsamlings- og informasjonsorganene og redusere kostnadene for bransjen.
2. Undersøke omfanget av norske industribedrifter som ikke har anledning til å benytte seg av refusjonsordningen grunnet at HFK/PFK-gassene diffunderer i deres produksjonsprosesser, samt å inngå utfasingsavtaler med disse for å sikre at norske industriarbeidsplasser innenfor denne sektoren kan opprettholdes og at produksjonsprosessene kan gjøres mer miljøvennlige over noe tid."

Forslagsstillerne viser også til at Stortinget har stemt ned en rekke forslag som ville hatt positive sysselsetnings- og verdiskapingseffekter.

Innst. S. nr. 87 (2002-2003) om olje- og gassmeldingen:

"Stortinget ber Regjeringen nedsette et bredt sammensatt utvalg, der oljeindustrien er representert, som skal gjennomgå dagens skatteregime med tanke på å forbedre dette i tillegg til å utarbeide skatteincentiver med hensyn til nisje- og haleproduksjon."

St.meld. nr. 38 (2001-2002) om olje og gasspolitikken:

"Stortinget ber Regjeringen åpne for at boring i allerede tildelte lisenser kan gjennomføres så snart den pågående konsekvensutredningen for Lofoten-Barentshavet er gjennomført, og dersom denne ikke påviser vesentlige og nye problemområder. Det forutsettes at dette gjennomføres senest høsten 2003."

"Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre petroleumsfrie soner i Nordområdene."

I statsbudsjettet for 2003:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å opprette et energi- og petroleumsforskningsfond på 10 mrd. kroner, hvor avkastningen benyttes til teknologisk forskning for å bedre utvinningsgraden, økonomien og sikkerheten på kontinentalsokkelen, samt andre relevante energiforskningsprosjekter."

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen overføre ansvaret for grunnskolens skolebygninger fra kommunene til staten. I den forbindelse bes Regjeringen sette av midler for opprustning av skolebygg og kanalisere disse til områder i landet der det finnes ledig kapasitet i byggebransjen.

II

Stortinget ber Regjeringen fremskynde byggestart på byggeprosjekter i universitets- og høyskolesektoren som er ferdig prosjektert og klar for igangsetting. I tillegg må Regjeringen bevilge nødvendige midler for å ferdigstille påbegynte prosjekter.

III

Stortinget ber Regjeringen øremerke midler til forskning i universitetssektoren som er av høy internasjonal kvalitet.

IV

Stortinget ber Regjeringen arbeide for at arbeidsledige med IKT- utdanning som går på dagpenger, går inn i skolen som assistenter i den tiden de søker ny jobb innenfor sin utdanning og mottar stønad fra det offentlige. Som assistenter i skolen skal de bidra i IKT-opp-læring.

V

Stortinget ber Regjeringen bevilge ekstra midler for å ruste opp verneverdige kirkebygninger.

VI

Stortinget ber Regjeringen utnytte fall i aktivitetsnivået i byggenæringen ved å fremskynde allerede vedtatte og nødvendige offentlige prosjekter. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til tiltak og eventuelle tilleggsbevilgninger allerede i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2003.

VII

Stortinget ber Regjeringen legge frem et forslag til forsering av allerede igangsatte veibyggingsprosjekter, og igangsetting av nye. Det fremmes samtidig et forslag om tilleggsbevilgning.

VIII

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om etablering av en ny landsdekkende såkornordning underlagt SND.

IX

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om utvidelse av Argentum-modellen både i form av flere fond og til å omfatte både venture- og private equity-fasen. Det bør vurderes å etablere 3 nye fond.

X

Stortinget ber Regjeringen utrede opprettelsen av et statlig fond som skal kunne være co-investor for norske private interesser i forbindelse med utenlandske oppkjøp eller restruktureringstiltak.

XI

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om iverksetting av et arbeid i samarbeid mellom staten og private kapitalmiljøer med sikte på å bygge opp et norsk-basert internasjonalt konkurransedyktig kapitalforvaltermiljø.

XII

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om:

- a) Oppretting av fire nye Centres of Excellence innen prioriterte områder (biomarin, energi, offshore, marin).
- b) Gjennomføring av en kraftig opptrapping av antall toppforskningsgrupper etter prinsippene i Toppforskningsprogrammet som omfatter områdene biologi, medisin, kjemi, fysikk.
- c) At staten bruker av sin kapitalstyrke til å utvikle ordninger som kan tiltrekke den private kompetente kapitalen som er nødvendig for å kommersialisere de gode forskningsresultatene.
- d) Etablering av "scanning-mekanismer" for å få frem de gode forskningsideene og styrke evnen til kommersialisering av forskning, bestående av grupper på 3-5 personer med kompetanse innen satsingsområdene. I den forbindelse bør det etableres nye læringsarenaer hvor gründere, forskere og investorer kan møtes.
- e) Iverksettelse av et norsk rammeprogram på det biomarine området i et samarbeid med forskningsmiljøene og den biomarine næringen med sikte på å legge grunnlaget for en biomarin kunnskapsindustri i Norge av internasjonalt format.

XIII

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å bevilge 200 mill. kroner til styrking av arbeidet med å styrke norske bedrifters konkurransevne i internasjonale markeder.

XIV

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å utvikle Bane-Tele til et nytt "Statnett" innenfor bredbåndsinfrastruktur.

XV

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om iverksettelse av statlige utviklingskontrakter.

XVI

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om innstramminger i plikten til å motta tilvist arbeid.

XVII

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om ekstrabevilgninger til UDI slik at de midlertidig kan ansette et større antall saksbehandlere for å minske restansene i asylsaksbehandlingen.

XVIII

Stortinget ber Regjeringen sørge for at privat sikkerhetspersonell benyttes for uttransportering av avviste asylsøkere i de tilfeller der politiets kapasitet er utnyttet fullt ut.

XIX

Stortinget ber Regjeringen sørge for en heving av pleiefaktoren i sykehjemmene, øke bemanningen og sørge for at omsorgsarbeidere får anledning til å arbeide i hele eller tilnærmet hele stillinger der dette er mulig.

XX

Stortinget ber Regjeringen gi de samme økonomiske forpliktelser til Eurofighter-prosjektet som de forpliktelser som er gitt til JSF-prosjektet, slik at det er like forutsetninger for begge aktører.

XXI

Stortinget ber Regjeringen intensivere arbeidet med å få realisert gjenkjøp overfor norsk industri i de prosjekter som er gjennomført og i de som er under realisering.

XXII

Stortinget ber Regjeringen videreføre delvis bundet matvarehjelp, og å gjøre en større del av bistandsmidlene delvis bundet.

XXIII

Stortinget ber Regjeringen sikre at norske miljøkrav for næringslivet tilpasses samme rammebetingelser som i EU og andre konkurrentland.

XXIV

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelse av et bredbåndsfond.

XXV

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelse av et IKT-innholdsfond.

XXVI

Stortinget ber Regjeringen sørge for at enkeltmannsforetak snarest inkluderes i Skatte-FUNN-ordningen.

XXVII

Stortinget ber Regjeringen tilby skatte- og avgiftslettelser for å unngå bruttolønnsøkninger som driver opp kostnader og priser og reduserer konkurransevnen.

XXVIII

Stortinget ber Regjeringen, senest i Revidert nasjonalbudsjett, om å fremme forslag om kraftige reduksjoner i avgiftene på grensehandelsutsatte varer, spesielt alkohol og tobakk.

XXIX

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om:

- a) Forsering av utbygging av fengsel i Indre Salten.
- b) Omgjøring av Rødbergodden kystfort til midlertidig fengsel.
- c) Utredning av en løsning med flytende fengsler.
- d) Utdanning av flere fengselsbetjenter.
- e) Tillatelse til drift av private fengsler for kortere dommer.
- f) Ansettelse av flere jurister innen politi og påtalemyndighet.
- g) La private selskaper besørge fangetransport.

XXX

Stortinget ber Regjeringen bemyndige Aetat til å inngå avtaler om bruk av private tjenesteytere, som for

XXXIII

På statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
937		Reiselivstiltak	
	70	Tilskudd til internasjonal markedsføring, økes med	300 000 000
934		Internasjonaliseringstiltak	
		Ekspportfremmende tiltak, økes med	200 000 000

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihagen og Hill-Marta Solberg, frå Høgre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, frå Framstegspartiet, Gjermund Hagesæter, leiaren Siv Jensen og Per Erik Monsen, frå Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, frå Kristeleg Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, frå Senterpartiet, Morten Lund, frå Venstre, May Britt Vihovde, og frå Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til at dokumentet 21. mai 2003 vert sendt til finansminister Per-Kristian Foss til uttale. Svaret frå finansministeren 22. mai 2003 følgjer som vedlegg til denne innstillinga.

Komiteen viser til omtale og merknader til sysselsettingspolitikken under kapittel 10 i Budsjett-innst. S.

eksempel Manpower, for å sørge for nødvendig arbeidsformidling og eventuell avlastning med merkantile oppgaver.

XXXI

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige tiltak for å redusere konflikter i forbindelse med opprettelse av nasjonalparker, verneområder og lignende.

XXXII

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om:

- a) Forsering av utbygging av fengsel i Indre Salten.
- b) Omgjøring av militæranlegg til midlertidig fengsel.
- c) Utredning av en løsning med flytende fengsler.
- d) Utdanning av flere fengselsbetjenter.
- e) Tillatelse til drift av private fengsler for kortere dommer.
- f) Ansettelse av flere jurister og merkantilt personale innen politi og påtalemyndighet.
- g) La private selskaper besørge fangetransport.

II (2002-2003), jf. St.meld. nr. 2 (2002-2003) Revidert nasjonalbudsjett 2003.

Komiteen viser òg til at omtalen og merknadene i Budsjett-innst. S. II (2002-2003) er konkretisert med framlegg under aktuelle postar i Innst. S. nr. 260 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 65 (2002-2003) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003.

TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til dokumentet og til det som står framføre og gjer følgjande

framlegg:

Dokument nr. 8:92 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Siv Jensen og Per Sandberg om tiltak for å bedre økonomiens virkemåte, øke den økonomiske veksten og redusere arbeidsledigheten - vert å leggje ved protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 14. juni 2003

Siv Jensen
leiar

Torstein Rudihagen
ordførar

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 22. mai 2003

Finanskomiteens behandling av Dokument nr. 8:92 (2002-2003) Forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Siv Jensen og Per Sandberg om tiltak for å bedre økonomiens virkemåte, øke den økonomiske veksten og redusere arbeidsledigheten

1

Jeg viser til brev fra Stortingets finanskomité av 21. mai 2003 om Dokument nr. 8:92 (2002-2003) Forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Siv Jensen og Per Sandberg om tiltak for å bedre økonomiens virkemåte, øke den økonomiske veksten og redusere arbeidsledigheten. Jeg inviteres i brevet til å komme med innspill til finanskomiteens behandling av saken.

Forslagene i Dokument nr. 8:92 er mange og omfatter mange sider ved den økonomiske politikken og også andre politikkområder. Jeg har fått svært kort tid til vurdere disse spørsmålene, og jeg finner det derfor vanskelig å gå inn på hvert enkelt av dem. Regjeringens økonomiske politikk er nylig blitt bredt presentert i St.meld. nr. 2 (2002-2003) Revidert nasjonalbudsjett 2003, og jeg viser til omtalen i denne meldingen. I tillegg vil jeg legge vekt på følgende:

2

Forslagsstillerne er sterkt bekymret for den voksende arbeidsledigheten. Dette er en bekymring jeg deler. Derfor presenterte Regjeringen Revidert nasjonalbudsjett 2003 under overskriften "Et budsjett for å sikre og skape arbeidsplasser".

Det er særlig det konkurranseutsatte næringslivet som nå sliter. Gjennom det siste året har sysselsettingen i industrien avtatt med 8 000 personer, og kapasitetsutnyttningen er på det laveste nivået siden undersøkelsen startet i 1974. Industriinvesteringene ser ut til å falle kraftig både i år og neste år etter å ha ligget på et høyt nivå de siste årene. Situasjonen for industrien må særlig ses i sammenheng med en sterkt svekket kostnadsmessig konkurransevne og at markedene for norske eksportprodukter har utviklet seg svakt de siste årene som følge av den svake konjunktursituasjonen internasjonalt.

Den bekymringsfulle situasjonen i konkurranseutsatt sektor er bakgrunnen for at Regjeringen i samarbeid med partene i arbeidslivet ble det satt ned to utvalg i fjor høst. Det første utvalget, satt ned under Kontaktutvalget, ble ledet av Arbeids- og administrasjonsministeren og skulle forberede mellomoppgjøret 2003. Det andre utvalget, som var et partssammensatt ekspertutvalg ledet av Steinar Holden, skulle vurdere utfordringene for konkurranseutsatt sektor og lønnsdannelsen i årene framover. Holden-utvalget uttalte følgende om utfordringene for konkurranseutsatt sektor:

"Problemene konkurranseutsatt sektor nå opplever har først og fremst sammenheng med lønnsdannelsen

og effekten av pengepolitikken på kronekursen. Det er her en må søke løsningene. Utvalget vil ikke anbefale tiltak som støtter enkeltbransjer og enkeltvirksomheter. Med lavere lønnsvekst kan pengepolitikken slakkes opp. Da faller renten og kronen vil kunne svekkes."

Holden II-utvalget peker på at lønnsdannelsen må innrettes slik at den bidrar til en så lav og stabil arbeidsledighet som mulig. Dette innebærer ifølge utvalget at lønnsdannelsen må realisere en nominell lønnsvekst mer på linje med handelspartnerne og i tråd med inflasjonsmålet.

I erklæringen fra Kontaktutvalget 22. januar forpliktet partene i arbeidslivet seg til å arbeide for å få lønnsveksten i Norge mer på linje med utviklingen hos våre handelspartnere. Det var også enighet om at den samlede lønnsveksten i de delene av næringslivet som er utsatt for konkurranse fra utlandet skulle være normgivende for rammene i de øvrige oppgjørene. Dette vil være et viktig bidrag for å motvirke konkurransevne-svekkelsen og legge grunnlaget for ytterligere lettelse i pengepolitikken. Det er i så måte gledelig at lønnsoppgjørene for 2003 så langt synes å bli gjennomført i tråd med Kontaktutvalgets erklæring.

Som følge av utsikter til lavere prisvekst i tiden framover enn tidligere antatt, har Norges Bank siden desember 2002 redusert renten fire ganger med til sammen 2 prosentpoeng. I markedet er forventninger om en ytterligere rentenedgang på 1-1¼ prosentpoeng gjennom resten av 2003.

Det er viktig at vi i finanspolitikken ikke foretar oss noe som legger hindringer i veien for ytterligere rentenedsettelse. Om dette uttalte Holden-utvalget:

"Utvalget vil advare sterkt mot å åpne opp for en systematisk sterkere økning i bruken av oljeinntekter enn det som følger av handlingsregelen. Det vil kunne føre til sterk krone og svekket konkurransevne, og bidra til for rask nedbygging av konkurranseutsatt sektor."

Regjeringens reviderte budsjettforslag for 2003 vil virke om lag nøytralt på aktiviteten i økonomien, målt ved endringen i den strukturelle, oljekorrigerte budsjettbalansen. Den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2002 til 2003 er nær null.

Etter Regjeringens vurdering er det reviderte budsjettforslaget for 2003 godt tilpasset den økonomiske situasjonen. Innretningen av budsjettpolitikken må ta hensyn til at pengepolitikken nå har fått en klar rolle i å stabilisere den økonomiske utviklingen. Budsjettpolitikken og pengepolitikken må virke sammen for å skape en stabil utvikling i økonomien. Skal vi sikre langsiktig balanse i norsk økonomi og unngå en kostnadsbestemt og mer langvarig økning i arbeidsledigheten, må lønnsveksten bli mer på linje med utviklingen hos våre handelspartnere. I tillegg må kronekursen vende tilbake til et nivå som sikrer en langsiktig balansert utvikling i norsk økonomi. Potensialet og behovet for lavere rente og svakere krone er fortsatt betydelig.

Finanspolitikken må ikke motvirke lettelser i pengepolitikken.

Framtidig verdiskaping i norsk økonomi avhenger av omstillingsevne, og Regjeringen har styrket innsatsen for næringsrettet forskning ved at skattefradragssystemet for FoU i år er utvidet til å omfatte alle bedrifter. Regjeringen satser på nyskaping og har nylig lagt fram en egen proposisjon om det næringsrettede virkemiddelapparatet, jf. St.prp. nr. 51 (2002-2003). Her legges det opp til at både nærings- og regionalpolitikken skal ha økt fokus på innovasjon. Det foreslås også å opprette en ny enhet for innovasjon og internasjonalisering. Enheten baseres på SND, SVO og Norges Eksportråd.

Regjeringen har i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett foreslått å etablere fire nye regionale såkornfond. Det er i de første fasene av bedriftenes utvikling at det ofte er vanskelig å hente inn risikovillig kapital.

Såkornfondene vil bidra til å styrke tilgangen på såkornkapital nettopp i denne tidlige fasen av bedriftenes utvikling. På samme måte som de eksisterende såkornfondene skal fondene være privat eid. Forretningsmessige beslutninger vil dermed fattes av de private eierne. Statens bidrag vil være ansvarlige lån til fondene og risikoavlastning i form av at inntil 25 pst. av lånene kan avskrives ved tap på enkeltprosjekter. Det er foreslått å bevilge 100 mill. kroner til tapsfond og 400 mill. kroner i ansvarlig lån. Forslaget er en oppfølging av etableringen av en ny distriktsrettet låneordning under SND i statsbudsjettet for 2003, hvor det ble bevilget 75 mill. kroner i tapsfond og 500 mill. kroner i lånemidler (dvs. 15 pst tapsfond). Denne låneordningen skal delfinansiere lønnsomme prosjekter i distriktene.

